

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 199/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 408/2013 zo 14. septembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. januára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 408/2013 zo 14. septembra 2017 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom na začatie konania doručeným Okresnému súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) 30. decembra 2011 domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom pozemku ■, parcelné číslo ■, o výmere 140 m², ostatné plochy, zapísaného na liste vlastníctva číslo ■ (ďalej len „sporný pozemok“), proti odporcom v 1. a 2. rade. V právnej veci návrhu sa konanie viedlo na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 153/2011.

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 7 C 153/2011 z 3. decembra 2012 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) rozhodol tak, že návrh sťažovateľa zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie.

4. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd rozsudkom sp. zn. 9 Co 408/2013 zo 14. septembra 2017 rozhodol tak, že pripustil späťvzatie žaloby proti odporcovi v 1. rade a konanie proti nemu zastavil a vo zvyšku napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil. Rozsudok krajského súdu bol sťažovateľovi doručený 27. novembra 2017.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nesúhlasí so závermi okresného súdu a krajského súdu, vznášajúc námietky proti vykonanému dokazovaniu, v sťažnosti vytýka, že sa pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí nevysporiadali so všetkými ním predloženými dôkazmi a ani neuviedli odpoveď na jeho podstatné argumenty týkajúce sa užívania sporného pozemku. Sťažovateľ v sťažnosti medzi inými uviedol:

«Sťažovateľ nepovažuje argumenty porušovateľa (Krajského súdu v Bratislave) ktorými sú porušované jeho základného práva obsiahnuté v predmetnom uznesení Krajského súdu Bratislava č. k. 9 Co/408/2013 - 171 zo dňa 14.09.2017, za dostatočne presvedčivé a namieta

- absenciu dostatočného odôvodnenia,*
- absenciu dôvodov na rozhodnutie vydané v preskúmanom konaní,*
- arbitrárnosť rozhodnutí,*
- formalistický prístup pri rozhodovaní,*
- nepreskúmateľnosť rozhodnutí v dôsledku procesných pochybení,*

- prekročenia ústavných limitov pre akceptovateľné rozdielne názory na právne posúdenie veci.

Sťažovateľ má naďalej za to, že Rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave v Rozsudku 9 Co/408/2013 - 171 zo dňa 14.09.2017, došlo k porušeniu práv Sťažovateľa v zmysle čl. 127 Ústavy SR.

Odvolací súd pristúpil k rozhodnutiu arbitrárne a formalistický.

Sťažovateľ v odvolaní proti Rozsudku OS Bratislava III č. k. 7 C 153/2011 namietal, že Rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 7 C 153/2011-126 trpí podľa názoru žalobcu zmätočnosťou, je nepresvedčivý a nepreskúmateľný, pokiaľ sa jedná o dôvody, na základe ktorých súd rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku rozsudku, pretože súd prvej inštancie neuviedol právne posúdenie svojho rozhodnutia, ďalej vôbec neodôvodnil prečo upustil od vypočutia svedkyne [REDACTED] a ďalších svedkov a preto sťažovateľ - žalobca namieta, že Rozsudok OS Bratislava III, č. k. 7 C 153/2011-126 nie je preskúmateľný...

... Súd prvého stupňa bez odôvodnenia neakceptoval návrh Sťažovateľ - žalobcu na vypočutie [REDACTED] a aj ďalších svedkov, ktorých navrhol na vykonanie dôkazov, ktorými by sa preukázalo nepretržité užívanie predmetnej parcely ako aj dobromyseľnosť – „Oznámenie a upresnenie návrhu“ a toto odmietnutie neodôvodnil.

... Rozsudok odvolacieho súdu č. k. 9 Co /408/2013-171 neobsahuje vo vzťahu k tvrdeniam žalobcu v odvolaní a tvrdeniu žalovaných vo vyjadrení k odvolaniu žiadne odôvodnenie, z ktorého by bolo zrejmé ako sa odvolací súd vysporiadal s odvolacími dôvodmi sťažovateľa v postavení žalobcu, najmä s námietkou sťažovateľa - žalobcu, že nie je zrozumiteľné a riadne odôvodnené prečo svedkovia neboli na výsluch súdom pripustení, ako sa vysporiadal s právnym posúdením súdu prvej inštancie a zisteným skutkovým stavom v zmysle vykonaného dokazovania, uvedeného v odôvodnení rozsudku OS Bratislava III, č. k. 7 C 153/2011-126 a na základe čoho rozhodol odvolací súd výrokom č. III, t. j. že vo zvyšku napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje, tak aby odvolací súd riadne ozrejmil svoje myšlienkové pochody, spôsob hodnotenia dôkazov, skutkové zistenia a vyvedené právne závery takým spôsobom, aby výsledok rozhodovacej činnosti bol jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený a aby sťažovateľ nemusel hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov, aby sa s prijatými závermi bolo možné

stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj záverov skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú.

... Vzhľadom na vyššie uvedené žalobca ako protiklad odôvodnenia Rozsudku odvolacieho súdu č. k. 9 Co/408/2013 -171 odkazuje na rozhodnutie odvolacieho súdu č. k. 14 Co/2082017-2142 zo dňa 28.11.2017, v ktorom odvolací súd riadne ozrejmil svoje myšlienkové pochody, spôsob hodnotenia dôkazov, skutkové zistenia a vyvedené právne závery pričom výsledok rozhodovacej činnosti v tomto prípade je jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený obsahuje logický záver procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj záverov skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú vo vzťahu k posúdeniu odvolacích dôvod a odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie.»

6. Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálehom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa - [REDAKOVANÉ]... na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, bolo postupom Krajského súdu v Bratislave porušené.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co/408/2013 - 171 zo dňa 14.09.2017 ruší a vec vracia Krajskému súdu Bratislava na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia (2 právne úkony zmysle § 11 ods. S7, § 13a ods. 1 písm. a/ a b/ a §16 ods. 3 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov) sťažovateľovi - [REDAKOVANÉ], bytom:... v sume 324,12 Eur, na účet právneho zástupcu [REDAKOVANÉ], advokáta, do (2) dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

III.

10. Ako z petitu sťažnosti zjavne vyplýva, sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu, odôvodňujúc, že argumenty krajského súdu nie sú dostatočne presvedčivé a k rozhodnutiu pristúpil arbitrárne a formalisticky.

11. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 7 C 153/2011 z 3. decembra 2012 žalobu sťažovateľa zamietol a v relevantnej časti odôvodnenia rozsudku uviedol:

„V prejednávanej príhode dôkazné bremeno zaťažovalo navrhovateľa, ktorý mal povinnosť preukázať, že je vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, parcely č. [REDAKOVANÉ] (správne

má byť [REDACTED], pozn.) o výmere 140 m². Súd vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že navrhovateľovi nesvedčí žiadny titul nadobudnutia vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti. V konaní bolo preukázané, že predmetom kúpnej zmluvy, ktorú uzatvoril navrhovateľ s [REDACTED], bola iná parcela a to konkrétne parcela č. [REDACTED], vinica o výmere 633 m². Navrhovateľ sa nemohol domnievať, že jej súčasťou je aj parcela č. [REDACTED] o výmere 140 m², preto ani titulom vydržania nemohol navrhovateľ nadobudnúť vlastnícke právo k predmetnej parcele. Nepredložil súdu žiaden dôkaz, ktorým by preukázal nepretržité užívanie predmetnej časti parcely, tzv. kamenišťa, či ako ho nazývali účastníci, rúna a ani svoju dobromyseľnosť. Jediným titulom, od ktorého navrhovateľ odvodzoval svoj nárok bola notárska zápisnica osvedčujúca vydržanie, avšak dôvody vydržania uvádzané v nej navrhovateľ v tomto konaní ničím nepreukázal. Keďže navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno, vlastnícke právo k spornej parcele nepreukázal, súd návrh zamietol. “

12. O odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd tak, že pripustil späťvzatie žaloby proti odporcovi v 1. rade a konanie proti nemu zastavil a vo zvyšku napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia okrem iného uviedol:

„Žalobca na odvolacom pojednávaní predložil odvolaciemu súdu niekoľko listinných dokumentov... ktorými však odvolací súd dokazovanie nedoplnil, nakoľko išlo o listinné podklady, ktoré žalobca mohol predložiť ako dôkazy ešte v rámci konania pred súdom prvej inštancie: žalobca neoznačil žiadnu relevantnú prekážku, ktorá by mu v označení alebo predložení týchto listinných dôkazov ešte v rámci dokazovania pred súdom prvej inštancie, bránila. Na predmetné listinné doklady preto odvolací súd neprihliadal.

Odvolací súd na odvolacom pojednávaní doplnil dokazovanie čítaním obsahu výpisu z LV Č. [REDACTED] kat. úz. [REDACTED] (č. l. [REDACTED] spisu), z ktorého zistil, že výlučným vlastníkom tam zapísanej parcely č. [REDACTED] o výmere 140 m², ostatné plochy, je už len žalovaná 2. [REDACTED], ktorá ho nadobudla na základe Dohody o vyporiadaní BSM, podľa V-1 1967/16 zo dňa 26. 7. 2016. Na základe tohto zistenia žalobca vzal svoj žalobný návrh späť voči žalovanému 1, v celom rozsahu (keď na ňom trval už len vo vzťahu k žalovanej 2). So späťvzatím žaloby voči nemu žalovaný 1 súhlasil. “

13. Ústavný súd šetrením zistil, že napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené 27. novembra 2017. Dovolanie proti rozhodnutiu podané nebolo.

14. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde môže sťažnosť podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

16. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

17. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ústavný súd v systéme ochrany základných práv a slobôd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, I. ÚS 480/2013, II. ÚS 544/2017). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci

všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

18. Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

19. V slobodnej spoločnosti je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva hájili a starali sa o ne (*vigilantibus iura*). Ten, kto sa stavia k ochrane svojich práv s neospravedliteľnou ľahostajnosťou alebo nevedomosťou, nemôže s úspechom požadovať ochranu týchto svojich práv ihneď na ústavnom súde, tak ako to urobil v tomto konaní sťažovateľ prostredníctvom osoby práva znalejš (advokáta), u ktorého platí notorieta, že pozná platné právo.

20. Jedným zo základných princípov, na ktorých je vystavaná nová procesná úprava dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 421 ods. 1 CSP, je princíp uvedený v čl. 2 ods. 2 CSP, a to princíp právnej istoty, ktorý je definovaný ako stav, v ktorom každý môže očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít (Najvyšší súd Slovenskej republiky, ústavný súd, Európsky súd pre ľudské práva, Súdny dvor Európskej únie). Zásadnou zmenou v novej úprave prípustnosti dovolania podľa citovaného ustanovenia proti rozhodnutiam odvolacieho súdu s výnimkami uvedenými v § 421 ods. 2, ako aj v § 422 CSP je nerozlišovanie rozhodnutia z hľadiska jeho formy s tým obsahovým rozdielom, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 CSP.

21. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie nemožno preto nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Túto možnosť sťažovateľ v tomto prípade mal.

22. Na základe uvedených zistení ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

23. Ústavný súd však v danej veci zistil aj ďalší dôvod, pre ktorý nebolo možné predmetnú sťažnosť prijať na ďalšie konanie.

24. Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04, II. ÚS 451/2012). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 247/07) a nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

25. Ústavný súd považuje za preukázané, že napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené 27. novembra 2017. Ústavná sťažnosť bola podaná na poštovú prepravu 30. januára 2018 a v ten istý deň aj ústavnému súdu doručená, teda nepochybne po uplynutí dvojmesačnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj ako podanú oneskorene.

26. Ústavný súd je v zmysle § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde návrhom (sťažnosťou) viazaný. Citované ustanovenie pritom vo svojej judikatúre stabilne interpretuje ako viazanosť petitom sťažnosti (napr. IV. ÚS 106/2013, II. ÚS 643/2013). Keďže v petite sťažnosti sťažovateľ žiada vysloviť len porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, nie je prípustné meritórne sa zaoberať námietkou porušenia aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ktorú sťažovateľ, súdiac podľa časti III jeho sťažnosti, zrejme chcel uplatniť tiež. Ústavný súd však v tejto súvislosti len stručne pripomína judikatúru Európskeho súdu pre ľudské

práva, podľa ktorej jeho úlohou nie je pri aplikácii uvedeného ustanovenia preskúmavať a naprávať skutkové či právne chyby všeobecných súdov, pokiaľ nemali za následok porušenie práv alebo slobôd zaručených dohovorom. Z pohľadu čl. 6 ods. 1 dohovoru je pritom podstatné, či konanie ako celok bolo spravodlivé (porov. napríklad rozsudok zo 6. 12. 2011, Popivčák proti Slovensku, sťažnosť č. 13665/07, bod 56).

27. Na základe uvedeného rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2018